

Acta Chimica Slovenica od papirja do svetovnega spleta in faktorja vpliva po SCI

prof. dr. Andrej Petrič

Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani

glavni urednik v obdobju 1999–2002

Prvih štiriinštirideset let izhajanja strokovne revije Slovenskega kemijskega društva *Vestnik slovenskega kemijskega društva*, kasneje *Acta Chimica Slovenica* (ACSi), v tiskani obliki je zaznamovalo več pomanjkljivosti: sorazmerno nizko število v objavo prejetih prispevkov, počasna komunikacija z avtorji in recenzijski postopek, zamudno oblikovanje in tisk, včasih neredno izhajanje in posledično šibka mednarodna opaznost revije.

V letih okoli 1997, ko sem bil ob profesorju Ljubu Goliču sourednik revije, so osebni računalniki z urejevalniki besedil, svetovnim spletom in elektronsko pošto postajali stalnica v vseh pisarnah. Ob prevzemu uredništva leta 1999 se mi je zdelo primerno izkoristiti prednosti informacijske tehnologije za posodobitev celotnega postopka pridobivanja prispevkov, recenzij, oblikovanja in objavljanja prispevkov v ACSi ter zelo pomembno povečanje vidnosti revije v mednarodnem okolju.

Posodobitev je imela svojo ceno. Poleg stalnega napora pridobivanja dovolj velikega števila primernih prispevkov, je bilo potrebno prispevke, ki so ustrezali kriterijem za objavo, pripraviti za tisk. Na srečo se mi je kot sourednik pridružil Sašo Pavko, s katerim sva si razdelila delo. Ko razmišljam o teh časih, skoraj ne morem verjeti, da je najinemu »two men band« ob polni zaposlitvi na fakulteti uspelo spraviti ACSi na naslednji nivo.

V prvem koraku smo z novimi, podrobnejšimi navodili avtorjem nadomestili način posredovanja prispevkov v natisnjeni obliki s posredovanjem le-teh v digitalni obliki v formatu urejevalnika besedil Word na takrat dostopnih

nosilcih disketah in zgoščenkah. To je sicer nekoliko poenostavilo pripravo prispevkov za tisk, a komunikacija z avtorji je bila še vedno dokaj počasna, saj je potekala preko poštnih pošilk. S Sašom Pavkom sva s skupnimi močmi sorazmerno majhnemu številu prejetih prispevkov uspela sestaviti in pravočasno za tisk pripraviti štiri številke 46. zvezka (letnik 1999).

Revijo je ves čas pestilo pomanjkanje kvalitetnih znanstvenih prispevkov, tako slovenskih kot tujih. Avtorji so pogosto kot glavni razlog za omahovanje pri objavljanju rezultatov kvalitetnih raziskav v ACSi navajali, da revija nima faktorja vpliva po SCI in s tem, da rezultati ne dosežejo znanstvenikov po svetu. To sicer ni bilo popolnoma res, saj so povzetki v ACSi objavljenih člankov našli svoje mesto tudi v najbolj razširjeni bazi Chemical Abstracts Service. Je pa res, da je bila mednarodna vidnost revije skromna, saj knjižnice v tujini v veliki večini niso imele sklenjenih naročniških razmerij in s tem se izvodi ACSi niso znašli na njihovih knjižnih policah. Raziskovalci so bili v primeru potrebe po nekem celem prispevku v ACSi in ne samo kratkem povzetku v Chemical Abstracts, prisiljeni ubrati mnogokrat časovno zahtevno pot medknjižnične izposoje ali naročila natisnjenega članka.

V dogovoru z vodstvom Slovenskega kemijskega društva smo se odločili širši svetovni strokovni javnosti ponuditi brezplačen dostop do vsebin, objavljenih v ACSi. Kot alternativo pošiljanju brezplačnih izvodov revije v knjižnice po svetu, ki bi pomenilo precejšnje finančno breme društvu, smo se odločili ponuditi brezplačen dostop do

vsebin na svetovnem spletu. Posodobili smo oblikovanje strani in uvedli grafične povzetke. S tem smo ACSi po vsebini in obliki približali revijam tujih založnikov.

Pokazalo se je, da smo z rednim četrtnim izdajanjem števil, z objavo prispevkov v angleščini, urejenim recenzijskim procesom in s široko dostopnostjo na spletu vzbudili pozornost v mednarodni strokovni srenji. V uredništvu smo prejeli pismo iz Science Citation Index Expanded z obvestilom, da so uvrstili *Acta Chimica Slovenica* v svojo bazo podatkov. Prvi izračunani faktor vpliva je bil 0,12. Počakati smo morali do leta 2000, ko je bil prvič javno v lestvici SCI Expanded objavljen dvoletni faktor vpliva 0,239.

Revija *Acta Chimica Slovenica* je postala mednarodno priznana revija na področju kemijskih znanosti z objavljenim faktorjem vpliva. Po letu 2002 in objavljenem 49. zvezku revije je prišel čas za predajo štafetne uredniške palice mlajšim kolegom in kolegicam. Tako, kot sem jaz gradil na prizadevanjih svojih predhodnikov in poskusil prispevati kamenček v mozaik uspešnega razvoja revije *Acta Chimica Slovenica*, revije, na katero moramo biti vsi ponosni, sem Janezu Košmrlju predal uredništvo v prepričanju, da bo revijo popeljal na še višji nivo. Zgodovina pove, da je njemu s sodelavci in njihovim naslednicam in naslednikom to zelo dobro uspelo. Več naj povedo sami.